

TRÜ MAJANDUSTEADUSKONDA ASTUJATE KONTINGENDI KUJUNEMISEST

V. Luigaleht

Raamatupidamise kateeder

Tartu Riiklikus Ülikoolis rajati Majandusteaduskond 1954. aastal. Selle aja jooksul on teaduskond märkimisväärselt kasvanud — suurenenud on erialade ja mitmekordistunud üliõpilaste arv.

Viimasel ajal võetakse esimesele kursusele igal aastal vastu 125—130 uut üliõpilast, nendest lõpetab ülikooli keskmiselt 70 protsenti.

Vastuvõetava üliõpilaskontingendi kvalitatiivsest koosseisust sõltub oluliselt ka ülikooli lõpetavate spetsialistide kvaliteet. Käesolevas artiklis on võetud lühidalt kokku TRÜ Majandusteaduskonda astujate kontingendi kujunemise uurimise olulisemad aspektid. Uurimise eesmärgiks on saada teaduslikult põhjendatud pidepunkt kontingendi kujundamiseks vastavalt rahvamajanduse arengust tulenevatele nõuetele. Kontingendi kujunemist on vaadeldud üliõpilaskandidaatide üldarvust ja vastuvõetute üldarvust lähtudes.

Tabelis 1 on toodud andmed avalduste laekumise üldarvu ja positiivselt eksamid sooritanute kohta aastatel 1970—1973. 1970. aasta andmete alusel iseloomustavad üliõpilaskandidaatide arvu dünaamikat järgmised baasindeksid:

1970. a	1971. a.	1972. a.	1973. a.
100,0%	131,8%	105,3%	132,1%

Näeme hüppelist muutumist üle aasta, kusjuures aastad 1970 ja 1972 ning 1971 ja 1973 on peaaegu ühesugusel tasemel. Seda on põhjustanud erialade varieerumine: kaubandusökonomika ja kaubatundmise erialadele toimub vastuvõtt üle aasta vaheldumisi. Tunduvalt rohkem laekub avaldusi neil aastail, kui toimub vastuvõtt kaubatundmise erialale.

Tabel 1

Üliõpilaskandidaatide üldarv ja positiivselt eksamid sooritanute arv erialade lõikes aastatel 1970—1973

Eriala	Laekunud avalduste üldarv				Positiivselt sisseastumiseksamid sooritanute osatähtsus %			
	1970	1971	1972	1973	1970	1971	1972	1973
Rahandus ja krediit (e) ¹	33	41	38	35	66,7	83,0	65,7	91,5
Rahandus ja krediit (v) ¹	44	47	46	39	68,1	83,0	69,6	59,0
Kaubandusökonomika	56	—	55	—	94,5	—	72,8	—
Kaubatundmine	—	82	—	101	—	63,4	—	52,5
Kaubandusraamatupidamine	27	37	35	35	74,0	54,0	60,0	74,1
Majandusküberneetika	35	50	32	48	91,5	58,0	87,5	87,5
Kokku	195	257	206	258	80,5	67,9	70,9	68,2

¹ e — eesti õppekeelelega rühm, v — vene õppekeelelega rühm.

Tabel 2

Konkurss erialade lõikes aastatel 1971—1973
(soovijaid ühele kohale)

Eriala				Peale sisseastumiseksamite sooritamist		
	1971	1972	1973	1971	1972	1973
Rahandus ja krediit (e)	1,64	1,90	1,52	1,36	1,25	1,33
Rahandus ja krediit (v)	1,88	1,84	1,56	1,56	1,28	0,93
Kaubandusökonoomika	—	2,50	—	—	1,82	—
Kaubatundmine	3,15	—	4,04	2,00	—	2,11
Kaubandusraamatupidamine	1,48	1,46	1,46	0,80	0,88	1,18
Majandusküberneetika	2,08	1,33	2,08	1,21	1,17	1,83
Teaduskonna keskmine	2,14	1,74	2,26	1,45	1,30	1,48

Positiivselt eksamid sooritanute osatähtsus näitab võrreldes 1970. aastaga languse tendentsi. Eriti on see olnud väiksem neil aastail, kui avalduste üldarv on suurem, s. t. kui vastuvõtt toimub kaubatundmise erialale. Üheks põhjuseks on see, et nimetatud erialal loobuvad paljud esimesel eksamil rahuldava hinde saanud üliõpilaskandidaadid suure konkursi tõttu eksamite edasisest sooritamisest.

Ulevaate sellest, kuidas üliõpilaskandidaadid hindavad üht või teist eriala, annab tabel 2. Selles on toodud, lähtudes vastuvõtuplaanidest, konkurss ühele kohale enne ja pärast sisseastumiseksamite sooritamist.

Laekunud avalduste põhjal on konkurss kõikidel erialadel, kuid erineva tugevusega. Nii on vaadeldavatel aastatel olnud kõige suurem konkurss kaubatundmise ja kaubandusökonoomika erialadel, kõige väiksem aga kaubandusraamatupidamise erialal.

Peale sisseastumiseksamite sooritamist väheneb konkurss tunduvalt. Näiteks 1973. aastal pretendeeris teaduskonnas enne eksameid ühele kohale keskmiselt 2,26, peale eksameid aga ainult 1,48 kandidaati. Erialade lõikes on kõikumine suurem. Märkatavam vähenemine on eespool märgitud põhjusel eelkõige neil erialadel, kus konkurss on esialgselt kõige suurem. Pidevalt on raskusi olnud vastuvõtuplaani täitmisega kaubandusraamatupidamise erialal. Seda on korduvalt tulnud teha teiste erialade ülejääkide arvel. Tähelepanekud näitavad, et väiksema konkursiga erialadele konkureerib tavaliselt madalama õppeedukusega kontingent. Sageli valivad noored eriala kõrgemas koolis just kergema sisseastumise võimalusi silmas pidades.

Põhiliselt taotlevad Majandusteaduskonda vastuvõtmist äsja keskkooli lõpetanud noored (70%), kes ei ole veel kokku puutunud praktilise tööga (vt. tabel 3). Enamikul neist ei ole ka õiget ettekujutust ühest või teisest erialast. Kõrgemate koolide poolt levitatava informatsiooni tulemusena on noored küll kursis edasiõppimise võimalustega ühes või teises kõrgemas õppeasutuses, kuid informatsiooni ühekülgse tõttu ei tunne nad piisavalt vastava eriala omandanud spetsialisti tööd ega spetsialistidele esitatavaid nõudeid. Vähe on üliõpilaskandidaatide hulgas ka staažiga noori (alla 10%) ja peaaegu ei ole tehnikumide lõpetajaid (ainult 1—2%) ehkki vabariigis on olemas majandusalased tehnikumid.

Vabariigi 147 keskkoolist (1971. a. statistilised andmed) on aastail 1971—1973 üliõpilaskandidaate olnud 120 keskkoolist (81,7%); pidevalt igal aastal 46 keskkoolist (31,2%). Vastuvõetuid on igal aastal olnud ainult 25 keskkoolist (17%).

Huvi pakub ka sisseastujate geograafia, mida teatud määral ilmselt mõjutab ka majandusteaduskondade olemasolu TPI ja EPA juures. Tabelist 4 näeme, et piirkonniti esineb avalduste laekumise ja vastuvõetute arvus suuri kõikumisi. Osaliselt mõju-

Tabel 3

Üliõpilaskandidaatide jagunemine lõpetatud keskkooli tüübi järgi aastatel 1971—1973

Aasta	Laekunud avaldusi			Nendest lõpetanud keskkooli või tehnikumi							
	kokku	sellest staažiga		päevase keskkooli				töölisnoorte keskkooli		tehnikumi	
		antud aastal		varem							
	abso- luut- arvudes	abso- luut- arvudes	%	abso- luut- arvudes	%	abso- luut- arvudes	%	abso- luut- arvudes	%	abso- luut- arvudes	%
1971	249	23	9,25	180	72,2	68	27,3	1	0,5	—	0
1972	209	20	9,56	135	64,5	64	30,6	6	2,9	4	1,9
1973	257	25	9,75	182	70,8	67	26,2	5	1,9	3	1,1

Üliõpilaskandidaatide jagunemine piirkonniti aastatel 1971—1973

Rajoon	Laekunud avaldusi						Võetud vastu						Vastuvõetute osatähtsus avalduste arvust %		
	1971. a		1972. a.		1973. a.		1971. a.		1972. a.		1973. a.		1971	1972	1973
	abs. arv	%	abs. arv	%	abs. arv	%	abs. arv	%	abs. arv	%	abs. arv	%			
Tartu	68	26,5	67	32,5	52	19,3	42	32,3	43	34,6	31	23,6	61,8	66,2	59,6
Tallinn	31	12,1	28	13,6	47	17,4	17	13,1	18	14,5	16	12,2	54,9	64,2	34,0
Narva	7	2,7	14	6,8	7	2,6	3	2,3	5	4,1	4	3,1	43,0	35,8	57,2
Kohtla-Järve	13	5,1	4	1,9	6	2,2	7	5,4	3	2,4	5	3,8	53,8	75,0	83,4
Pärnu	12	4,6	3	1,5	14	5,2	2	1,5	2	1,6	7	5,4	16,6	66,7	50,0
Lõuna-Eesti rajoonid	48	18,8	37	17,9	43	15,9	25	19,3	19	15,3	22	16,8	52,1	51,5	51,2
Kesk-Eesti rajoonid	35	13,6	18	8,7	28	10,4	16	12,3	13	10,5	16	12,2	45,6	72,1	57,0
Põhja-Eesti rajoonid	24	9,3	13	6,3	28	10,4	9	6,9	7	5,7	7	5,4	37,5	53,8	25,0
Lääne-Eesti rajoonid	12	4,6	8	3,9	29	10,7	5	3,8	5	4,1	13	9,9	41,7	62,5	44,9
Tehnikumid	—	—	4	1,9	4	1,5	—	—	3	2,4	2	1,5	—	75,0	50,0
Väljastpoolt Eesti NSV-d	7	2,7	10	5,0	12	4,4	4	3,1	6	4,8	8	6,1	57,2	60,0	66,7
Kokku	257	100,0	206	100,0	270	100,0	130	100,0	124	100,0	131	100,0	50,9	60,1	48,4

tab seda muidugi ka vastava piirkonna suurus (koolide ja lõpetajate arv), kuid ilmne on ka piirkondade jaotumine Tallinna ja Tartu õppeasutuste vahel.

Kui suured kõikumised piirkondade vahel esinevad, näitab varieerumiskoeffitsient (arvutatud ühe piirkonna aritmeetilisest keskmisest lähtudes):

	1971. a.	1972. a.	1973. a.
Laekunud avalduste üldarvu põhjal	56,3	79,5	61,1
Vastuvõetute arvu põhjal	72,8	71,6	49,2

Andmetest näeme, et laekunud avalduste üldarvu põhjal on piirkondade vahel kõikumine küllaltki märgatav — üle 50 protsendi. Vastuvõetute arvu põhjal on varieerumiskoeffitsient vähenenud, eriti 1973. aastal. Sellest võib järeldada erinevatest piirkondadest tulnud lõpetajate sisseastumiseksamite tulemuste mõningat ühtlustumist.

Tabelis 4 toodud andmed võimaldavad teha sama järeldust — erinevate piirkondade osatähtsused vastuvõetus on ühtlustunud. Kui 1971. ja 1972. aastal Majandusteaduskonda vastuvõetute hulgas olid kõige suurema osatähtsusega Tartu ja Lõuna-Eesti keskkoolide lõpetajad, siis 1973. aastal vähenes Tartu osatähtsus ning suurenes mitme teise piirkonna (Pärnu, Lääne-Eesti, Kohtla-Järve) osatähtsus. Pidev kasv on väljastpoolt Eesti NSV-d vastuvõetute osas. See näitab TRÜ Majandusteaduskonna tähtsuse tõusu üleliidulises ulatuses, kuid toob teiselt poolt kaasa ka raskusi töölesuunamisel. Ettevalmistatav kontingent on ette nähtud Eesti NSV vajaduste rahuldamiseks, kus edukaks töötamiseks on vaja ka eesti keele oskust.

Tabelis 4 on toodud erinevatest piirkondadest laekunud avalduste ja vastuvõetud üliõpilaste suhe. See annab teatud võimaluse hinnata nende piirkondade keskkoolide lõpetajate ettevalmistuse taset. Vaadeldavate aastate jooksul on see näitaja olnud stabiilne Lõuna-Eesti ja Tartu linna koolide osas, pidevat tõusu võib täheldada Pärnu ja Kohtla-Järve linnade osas, Tallinna koolidele on iseloomulik silmatorkavalt suur langus.

Piirkonna keskmised andmed ei iseloomusta loomulikult olukorda üksikutes koolides, ehkki viimased võivad üsna sageli oluliselt mõjutada keskmise kujunemist. Näiteks Tallinna koolidest on sellisteks 4., 36. ja 44. keskkool, kust igal aastal on olnud üliõpilaskandidaate, vastuvõetuid aga peaaegu üldse mitte. Samal ajal aga 21., 22. ja 42. keskkoolist on vastuvõetute osatähtsus võrreldes sisseastujatega peaaegu alati olnud 100%. Analooiline olukord esineb ka teistes piirkondades.

Ülevaate üliõpilaskandidaatide ettevalmistuse tasemest keskkoolide keskmise hinde järgi ja selle muutumisest vaadeldaval perioodil annavad tabelid 5 ja 6. Tabelis 5 on toodud andmed

Üliõpilaskandidaatide keskmine õppeedukus keskkoolis piirkonniti aastatel 1972—1973
(protsentides avalduste üldarvust)

Rajoon	1972. a.					1973. a.				
	keskkooli keskmine hinne					keskkooli keskmine hinne				
	5,0	4,5	4,0	3,5	3,0	5,0	4,5	4,0	3,5	3,0
Tartu	—	22,4	40,3	35,8	1,5	—	21,2	34,0	38,4	5,8
Tallinn	3,6	25,0	32,2	39,2	—	2,1	19,2	40,4	36,2	2,1
Narva	—	21,4	64,3	14,3	—	—	14,3	57,1	14,3	14,3
Lõuna-Eesti	8,1	24,3	38,0	27,0	2,6	7,0	41,9	39,5	11,6	—
Kesk-Eesti	—	42,9	35,7	21,4	—	—	35,5	41,9	22,6	—
Lääne-Eesti (koos Pärnuga)	—	36,4	63,6	—	—	12,9	33,3	33,3	20,5	—
Põhja-Eesti (koos Kohtla-Järvega)	4,5	40,9	27,3	27,3	—	2,9	35,3	23,6	35,3	2,9
Tehnikumid	20,0	20,0	20,0	40,0	—	50,0	—	50,0	—	—
Väljastpoolt ENSV-d	—	30,0	40,0	20,0	10,0	—	50,0	33,3	16,7	—
Kokku	2,9	27,4	39,4	28,8	1,5	4,5	30,1	36,4	26,8	2,2

Tabel 6

TRU Majandusteaduskonda vastuvõetute keskmine õppeedukus keskkoolis piirkonniti aastatel 1972—1973
(vastuvõetuid protsentides vastavasse hinderühma kuuluvate avalduste üldarvust)

Rajoon	1972. a.						5,0	4,5	4,0	3,5	3,0	kokku
	keskkooli keskmine hinne						1973. a.					
	5,0	4,5	4,0	3,5	3,0	kokku	keskkooli keskmine hinne					
Tartu	—	80,0	74,0	46,0	0	64,0	—	81,8	72,2	39,9	33,3	59,3
Tallinn	100,0	71,5	89,0	36,4	—	64,5	100,0	33,3	58,0	5,9	0	34,0
Narva	—	100,0	33,3	0	—	42,9	—	100,0	50,0	0	0	42,8
Lõuna-Eesti	100,0	66,5	43,0	60,0	0	51,5	100,0	44,5	53,0	40,0	—	51,0
Kesk-Eesti	—	66,9	60,0	66,7	—	64,2	—	63,6	53,9	28,5	—	51,6
Lääne-Eesti (koos Pärnuga)	—	100,0	57,2	—	—	72,5	100,0	53,9	38,5	50,0	—	53,9
Põhja-Eesti (koos Kohtla-Järvega)	100,0	66,5	66,9	50,0	—	63,5	0	58,3	25,0	25,0	0	35,4
Tehnikumid	100,0	100,0	100,0	50,0	—	80,0	50,0	—	50,0	—	—	50,0
Väljastpoolt ENSV-d	—	66,7	75,0	50,0	0	60,0	—	100,0	25,0	50,0	—	66,7
Kokku	100,0	75,5	63,9	43,5	0	61,0	83,3	59,2	52,0	29,2	16,2	48,6

selle kohta, milline on üliõpilaskandidaatide keskmine hinne keskkoolis ühes või teises piirkonnas. Kogu üliõpilaskontingendi kohta tervikuna on tase muutunud paremaks. Kõrgema keskmisega (5,0 ja 4,5) sisseastujate osatähtsus on 1973. aastal eelmise aastaga võrreldes kasvanud, madalamate hinnete (3 ja 3,5) osatähtsus on samaaegselt vähenenud. Analüüs näitab, et Majandusteaduskonda astujate kontingent on keskkooli keskmise hinde põhjal üle keskmise taseme.

Ülikooli vastuvõtu sõltuvust õppeedukusest keskkoolis näitab tabel 6. Selgub, et küllalt suur osa kõrge keskmise hindega üliõpilaskandidaatidest ei saa ülikooli sisse, kuid samal ajal on madalamaid keskmisi hindeid omajate hulgest vastuvõetavate arv küllalt suur.

Eriti vastuoluline on pilt piirkonniti vaadelduna. Sellest võib järeldada, et küllalt suurel osal üliõpilaskandidaatidest ei ole teadmiste tegelik tase vastavuses õppeedukusega keskkoolis. Põhjuseks on õpetamise ja nõudlikkuse erinev tase erinevates keskkoolides, aga ka asjaolu, et kõrgeima keskmise hindega õpilased on keskkoolis eksamite sooritamisel vabastatud ning sellealaste kogemuste puudumine mõjub negatiivselt sisseastumiseksamite tulemustele.

Tabel 7

Sisseastumiseksamite sooritamise sõltuvus keskkooli lõpetamise ajast aastatel 1971—1973

(protsentides avalduste üldarvust)

Aasta	Eksamid sooritanute osatähtsus		Nendest lõpetanud keskkooli või tehnikumi			
	kokku	sellest staažiga	päevase keskkooli		tööliskoorte keskkooli	tehnikumi
			antud aastal	varem		
1971	66,7	47,9	74,0	47,0	100,0	—
1972	70,0	60,0	74,0	68,8	0	50,0
1973	68,5	64,0	69,2	68,6	60,0	33,3

Varasemate aastate kogemused näitavad, et sisseastumiseksamite sooritamine oli raskem neile noortele, kes olid keskkooli lõpetanud varem. Tabeli 7 andmed näitavad seda 1971. aasta kohta. 1972. ja 1973. aastal on aga erinevus selles osas minimaalne. Oma osa on selleks kindlasti andnud ettevalmistuskursused ja ettevalmistusosakonnad.

Üliõpilaskandidaatide sotsiaalne päritolu aastail 1971—1973

Näitaja	1971. a.			1972. a.			1973. a.		
	töö- lised	tee- nistu- jad	kol- hoos- nikud	töö- lised	tee- nistu- jad	kol- hoos- nikud	töö- lised	tee- nistu- jad	kol- hoos- nikud
Osatähtsus aval- duste üldarvust %	48,1	41,6	10,3	55,9	35,2	8,9	56,2	34,4	9,4
Vastuvõetute osa- tähtsus vastava rühma avalduste üldarvust %	49,6	62,1	34,6	58,0	64,0	52,6	51,3	84,9	45,0

Tabelist 8 saame ülevaate üliõpilaskandidaatide sotsiaalsest päritolust. 1973. aastat eelmistega võrreldes näeme, et suurenenud on töölisperekondadest noorte osatähtsus, väikeseks on aga endiselt jäänud kolhoosiperedest pärinevate noorte hulk. Vastuvõetute osatähtsuse põhjal aga selgub, et suhteliselt vähem saab ülikooli sisse töölis- ja kolhoosiperedest pärinevaid noori, kõige rohkem aga teenistujate lapsi. Üliõpilaste sotsiaalse koosseisu ühtlustamise vastutusrikkad ülesanded lasuvad edaspidi ettevalmistusosakondadel. Samuti peab selles suunas kaasa aitama õpetamise taseme tõstmine maakoolides.

Üliõpilaskandidaatide soolisest koostisest annab ülevaate tabel 9. Vaadeldaval perioodil (1971—1973) moodustavad sisseastujate kontingendist $\frac{3}{4}$ tütarlapsed. Peaaegu ainult tütarlaste päralt on olnud kaubatundmise eriala ja rahanduse eriala vene õppekeele rühm; vähe on noormehi ka kaubandusraamatupidamise erialal. Praktikas aga eelistatakse sageli nendele erialadele ettenähtud töökohtadel meesspetsialiste (elektrikaupade, majapidamistarvete kaubatundjad, arvutustööde mehhaniseerimisega tegelejad jt.).

Tähelepanekud näitavad, et keskkooli keskmine hinne on noormeestel võrreldes tütarlastega madalam, kuid sisseastumiseksamite sooritamine õnnestub noormeestel suhteliselt paremini. See nähtub ka tabeli vastavatest andmetest — vastuvõetute osatähtsus on noormeeste hulgas suurem.

Kokkuvõttes võib märkida, et praeguse sisseastujate kontingendi kujunemise põhjal ei ole Majandusteaduskonnal eeldusi anda ainult kõrge kvaliteediga lõpetajaid. Eeskätt on selliseks erialaks kaubandusraamatupidamine ning vähemal määral rahanduse ja krediidi eriala. Üliõpilaskandidaatide arv nimetatud erialadel ei taga konkurssi vajalikul määral, mistõttu peale sisse-

Üliõpilaskandidaatide sooline koosseis aastatel 1971—1973

Näitaja	1971. a.		1972. a.		1973. a.	
	naised	mehed	naised	mehed	naised	mehed
Osatähtsus avalduste üldarvust %	82,6	17,4	76,5	23,5	77,3	22,7
Vastuvõetute osatähtsus vastava rühma avalduste üldarvust %	49,4	57,9	62,0	52,0	47,0	67,2

astumiseksamite sooritamist ka ainult rahuldava õppeedukusega üliõpilaskandidaadid tuleb vastu võtta. Kaubandusraamatupidamise erialal ning 1973. a. ka rahanduse ja krediidi vene õppekeele erialal on osa kohti tulnud täita teiste erialade ülejääkide arvel. See aga põhjustab juhuslikkust eriala valikul. Ka on tähelepanekud näidanud, et väikese konkursiga erialadel konkureerib tavaliselt madalama õppeedukusega kontingent, kes lähtuvad ülikooli kergemast sisseastumise võimalusest. Vestlustes üliõpilaskandidaatidega on selgunud, et üsna sageli ei ole noored kursis valitud eriala omandanud spetsialisti tulevase praktilise tööga ja rahvamajanduse poolt temale esitatavate nõuetega. Kõik need momendid mõjuvad negatiivselt tulevase spetsialisti kujunemisele.

Edaspidises majandusalases propagandatöös tuleks neid tegureid arvestada. Vajalike eeldustega sisseastujate kontingendi kujunemise suunamisel lähtuda põhiliselt kahest eesmärgist:

1. Tagada konkursi suurendamise abil kõrgema õppeedukusega sisseastujate kontingent kõigil erialadel. Selleks tõhustada majandusalase informatsiooni levitamist kõigis vabariigi keskkoolides, esmajärjekorras Tartu, Lõuna-Eesti ja Kesk-Eesti koolides, vene õppekeele keskkoolides ja majandusalastes tehnikumides.
2. Rohkem pöörata tähelepanu noorte kutseorientatsiooni kujundamisele, et vältida juhuslikkust eriala valikul. Erialade tutvustamisel selgitada põhjalikult vastava eriala spetsiifikat, spetsialistidele esitatavaid nõudeid.

О ФОРМИРОВАНИИ КОНТИНГЕНТА ПОСТУПАЮЩИХ НА ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ ТГУ

В. М. Луйгалехт

Резюме

От подготовки контингента поступающих в университет во многом зависит качество выпускаемых специалистов. Чтобы сделать научно-обоснованные выводы о правильном направлении в формировании контингента поступающих, необходимо провести исследование контингента за предыдущие годы. Качественная подготовка поступающих должна соответствовать требованиям развивающегося народного хозяйства. Однако это не всегда соответствует действительности, поэтому экономический факультет в настоящее время не имеет предпосылок для выпуска только высококвалифицированных специалистов. Здесь в первую очередь надо иметь в виду такие специальности, как бухгалтерский учет и в незначительной степени финансы и кредит. Это зависит от нескольких факторов. Конкурс поступающих пока еще не равный: очень высокий на специальности товароведение и экономика торговли, низкий на специальности бухгалтерский учет. Поэтому приходится принимать кандидатов с удовлетворительной успеваемостью. В 1973 году места на специальности бухгалтерский учет и русское отделение финансов и кредита пришлось заполнить за счет не прошедших по конкурсу на другие специальности, что в свою очередь обуславливает случайный выбор специальности. Обратил на себя внимание и тот факт, что на специальности с небольшим конкурсом обычно конкурирует контингент с более низкой успеваемостью, стараясь поступить в университет по более легкому пути. Из собеседования с поступающими выяснилось, что довольно часто они не имеют полного представления о выбираемой специальности и о требованиях, предъявляемых народным хозяйством к будущим специалистам. Все это отрицательно влияет на формирование будущего специалиста.

Большинство поступающих окончило среднюю школу в настоящем году (70%), поэтому они не имеют опыта практической работы, что тоже влияет на правильность выбора специальности.

Из числа поступающих за период с 1971—1973 гг. из 120 средних школ республики (81,7%) (по статистическим данным 1971 г. в республике насчитывалось 147 школ) принятыми оказались только выпускники 25 школ. В 1973 году уменьшился удельный вес средних школ города Тарту, а удельный вес школ районов Южной и Средней Эстонии остался на прежнем уровне. Из мно-

гих школ число поступающих очень незначительное — 1—2 человека.

Поэтому в дальнейшей пропаганде специальностей экономического значения необходимо учитывать указанные факторы, исходя при направленном формировании контингента поступающих из нижеследующего:

1. Необходимо достичь увеличения конкурса среди поступающих с наиболее высокой успеваемостью на все специальности. С этой целью совершенствовать распространение информации о значении экономики народного хозяйства во всех средних школах республики и в первую очередь в школах Тарту, Южной и Средней Эстонии, школах с русским языком обучения и экономических техникумах.

2. Больше обращать внимания на формирование профессиональной ориентации среди молодежи, чтобы избежать случайности при выборе специальности. При ознакомлении со специальностями тщательно разъяснять специфические особенности данной специальности, требования, предъявляемые к специалистам.